

УДК 37.091.12:36-051

М. М. Скиба

МЕДІАЗНАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

В процесі підготовки соціальних педагогів особлива увага приділяється знанням, які отримує майбутній фахівець. За роки навчання студенти вивчають педагогіку, психологію, економіку, політологію, соціологію, філософію з метою засвоєння основних знань з різних сфер людського буття. В кінці ХХ століття інформаційне середовище зумовило появу нової науки медіалогії. З розвитком медіалогії (наука про медіа [1]) важливими стали знання про мас-медіа. На думку Н. Кирилової, медіалогія дозволить випускникам увійти до іносфери справжніми спеціалістами ХХІ століття: теоретиками і педагогами, менеджерами і соціологами, методистами культурно-дозвіллевих центрів й експертами-аналітиками з проблем мас-медіа [2, с. 43]. Відкритим залишається питання системи медіазнань, якими має оволодіти соціальний педагог для успішного функціонування в інформаційному суспільстві.

Проблема підготовки соціальних педагогів знайшла своє відображення в роботах українських і зарубіжних учених (О. Безпалько, В. Бочарова, Т. Василькова, Ю. Василькова, Ю. Галагузова, І. Зверева, А. Капська, Л. Міщик, Р. Овчарова, С. Харченко та ін.). Медіазнання та їх особливості вивчали Н. Гендіна, Р. Ісхаков, А. Константинова, Г. Онкович, О. Федоров. Проте, питання виокремлення основних знань про медіа, які необхідні для соціального педагога залишається мало дослідженим у вітчизняній науці.

Мета статті – визначити основні медіазнання, необхідні соціальному педагогу.

О. Вишневський розглядає знання, уміння і навички як рівні засвоєння інформації. Знання, на думку автора, поверхневий рівень інформації, який передбачає засвоєння певної суми фактів, образів, правил, числових даних, а також інформації, виробленої нашим мисленням. У навчальному процесі вони систематизуються у формі навчальних предметів [3]. На думку В. Омеляненка та А. Кузьмінського знання – це ідеальне вираження в знаковій формі об'єктивних властивостей і зв'язків світу природного і людського; результат відображення навколишньої дійсності [4].

Придатність соціального педагога до виконання посадових обов'язків визначається рівнем сформованості в нього когнітивного компоненту готовності до соціально-педагогічної роботи.

Когнітивний компонент (знання) є теоретичною основою соціально-педагогічної діяльності. Він передбачає оволодіння спеціалістом

знаннями, які допомагають на практиці створювати систему засобів та прийомів для досягнення професійної мети, швидко орієнтуватись у нових ситуаціях, планувати свою діяльність, оцінювати її результативність.

До системи базових теоретичних знань соціального педагога належать знання:

- основ соціальної політики держави та соціально-правового захисту дітей та молоді;
- основ соціології, психології та педагогіки;
- основних закономірностей розвитку особистості;
- специфіки потреб та інтересів різних вікових груп дітей та молоді;
- специфіки роботи у різних мікросоціумах;
- особливостей діяльності з сім'єю, різними групами дітей та молоді;
- функцій державних і недержавних організацій у системі соціально-педагогічної діяльності;
- способів психолого-педагогічної діагностики;
- сучасного стану і тенденцій розвитку дитячих та молодіжних об'єднань [5].

Згідно Державного галузевого стандарту підготовки фахівця із соціальної педагогіки до основних видів діяльності фахівця слід віднести: соціально-виховну, інформаційно-аналітичну, організаційно-корекційну, адміністративно-господарську діяльність [6, с. 31]. Так, інформаційно-аналітична діяльність соціального педагога передбачає його роботу з різними видами інформації. Для ефективності такої роботи майбутній соціальний педагог має в процесі фахової підготовки отримати належні медіазнання.

Р. Ісхаков розглядає медіазнання як сукупність ринкових уявлень про мас-медіа, концепції, в яких інформація перетворюється в основну товарну категорію [7]. А. Константинова вважає, що медіазнання – це знання про медіатехнології та їх складові. Медіазнання пов'язані з процесом подання знань за допомогою медіатехнологій, процесом сприйняття і придбання знань [8]. На нашу думку, медіазнання – це об'єм уявлень, термінів, фактів і зв'язків, які відображають систему мас-медіа. в свою чергу

Знання в сфері медіа О. Федоров представив у вигляді змістовного компоненту інформаційної грамотності. До основних знань він відносить: знання термінології, теорії масової комунікації, історії масової комунікації [9]

Специфіка медіазнань соціального педагога полягає в поєднанні базових знань з медіаосвіти та специфічних соціально педагогічних теоретичних основ. Виходячи з цього, медіазнання ми поділяємо на базові та специфічні, представлені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Медіазнання соціального педагога

Базові медіазнання	Специфічні медіазнання
термінологія медіаосвіти термінологія мас-медіа (ЗМІ, ЗМК, медіа, інформація, медіакультура, медіалогія, медіаосвіта, медіаграмотність, медіатекст, медіа компетентність та ін.)	термінологія медіаосвіти в соціально-педагогічній діяльності (медіаосвіта соціальних педагогів, медіаграмотність соціальних педагогів, медіаресурси та ін.)
структура ЗМІ, ЗМК	Роль медіа у процесі соціалізації
функціональна складова медіаосвіти (функції медіаосвіти, функції ЗМІ)	ЗМІ як соціальний інститут
тенденції становлення медіаосвіти та сучасний стан розвитку в Україні та за рубежом.	соціалізуюча, освітня, соціально-виховна функції мас-медіа
знання маніпуляційних впливів на особистість	знання основних проблем, які пов'язані з впливом ЗМІ на кожную групу вихованців
знання основних видів медіатекстів (аудіо, відео, фото медіатексти та ін.)	знання основних рівнів медіаграмотності клієнтів
мета, завдання, принципи медіаосвіти і медіаграмотності	знання напрямів медіаторчості
характерні особливості конкретних теорій медіаосвіти	мас-медіа і соціальне виховання, соціальне навчання і соціалізація
потенційні можливості розвитку медіаосвіти та медіаосвітніх технологій	вплив мас-медіа на кожную групу населення (дітей, підлітків, дорослих, людей похилого віку)
знання всіх мотивів взаємодії з медіа (емоційні, гедоністичні, гносеологічні, моральні, естетичні),	вплив мас-медіа на кожную групу клієнтів соціально-педагогічної діяльності
знання всіх мотивів інформаційної активності (комунікативні, релаксаційні, пізнавальні, реактиваційні, компенсаторні)	знання причин розвитку кожного з мотивів взаємодії медіа і клієнтів соціально-педагогічної роботи
знання форм, методів і технологій медіаосвітньої діяльності	знання причин розвитку кожного з мотивів інформаційної активності клієнтів соціально-педагогічної роботи (комунікативні, релаксаційні, пізнавальні, реактиваційні, компенсаторні)
знання способів комунікації за допомогою медіа	основні форми та методи впровадження медіа в роботу з різними категоріями клієнтів
	способи критичного аналізу інформації з різних каналів ЗМІ

Саме медіазнання складають когнітивний компонент медіаграмотності майбутнього соціального педагога. Проаналізувати ступінь розвитку когнітивного компоненту медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів можливо за рівнем та обсягом знань.

Дослідження когнітивного компоненту медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів, показало, що це питання є достатньо проблематичним в сучасній фаховій освіті таких спеціалістів (рис.1.). Лише 4,4 % респондентів КГ та 2,2% ЕГ виявили високий рівень розвитку цього показника, що зумовлене використанням термінології медіа в науково-дослідній роботі. Середній рівень розвитку когнітивного компоненту мають 11,1% КГ та 4,4 % ЕГ. Надзвичайно великий відсоток респондентів показали низький рівень розвитку когнітивного компоненту медіаграмотності (84,5% КГ та 93,4% ЕГ).

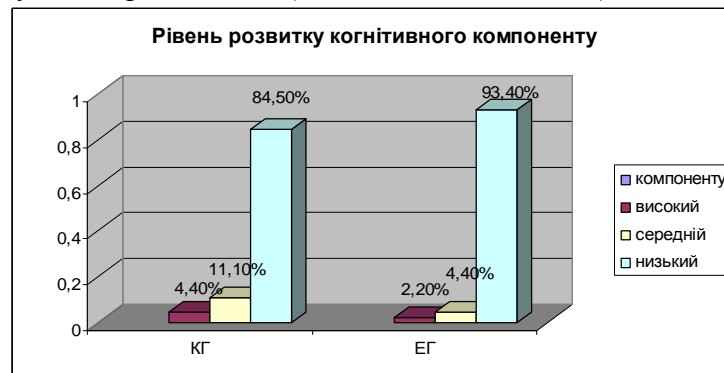

Рис.1. Рівень розвитку когнітивного компоненту медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів

Отже, практичне дослідження виявило, що студенти мають проблеми у вивченні термінології медіаосвіти. Якщо тестові завдання студенти вирішили на середньому рівні, то термінологія виявилася значно складнішим завданням. Завдання III рівня (аналіз медіатексту) показало, що студенти не здатні до глибокого аналізу змісту медіатексту, що характеризує споживацький спосіб взаємодії з мас-медіа. Така ситуація свідчить про необхідність ґрунтовної теоретичної підготовки майбутніх соціальних педагогів з питань мас-медіа.

Список використаної літератури

- 1. Онкович Г. В.** Медіалогія і медіосвіта: входження до науково-освітнього простору / Г. В. Онкович // Нові технології навчання: Духовно-моральне виховання і професіоналізм особистості в сучасних умовах // Київ–Вінниця: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Міністерство освіти і науки України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки, 2009. – С. 24 – 30.
- 2. Кириллова Н. Б.** Медиакультура как интегратор среды социальной модернизации: / Н. Б. Кириллова: автореф. дис. ... докт. культурологии. – М., 2005 – 25 с.
- 3. Вишневський О.** Теоретичні основи сучасної української педагогіки / О. Вишневський [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://libfree.com/143689319_pedagogikaznannya_vminnya_navichki_rivni_z

asvoyennya_informatsiyi.html 4. **Кузьмінський А. І.** Педагогіка у запитаннях і відповідях / А. І. Кузьмінський, В. П. Омеляненко [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://libfree.com/122081884_pedagogikaslovnik_pedagogichnih_terminiv.html#354. 5. **Богданова І. М.** Соціальна педагогіка / І. М. Богданова [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://pidruchniki.ws/10611207/pedagogika/osoblivosti_sotsialno-pedagogichnoyi_diyalnosti 6. **Вайнола Р. Х.** Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін: навч. посіб. / Р. Х. Вайнола, С. О. Сисоева. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 152 с. 7. **Исхаков Р. Л.** От первой теоретико-журналистской школы до университета медиазнания / Р.Л.Исхаков [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://journ.igni.urfu.ru/index.php/component/content/article/406> 8. **Константинова А. П.** Философские проблемы медиатехнологий / А. П. Константинова <http://dis.podelise.ru/text/index-4102.html?page=7> 9. **Федоров А. В.** Информационная грамотность в России / А. В. Федоров Н. И. Гедина [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.ifap.ru/pr/2007/070824ab.pdf>

Скиба М. М. Медіазнання соціального педагога

В статті розглянуто суть поняття «зання», «медіазнання» та їх специфічні ознаки для соціальних педагогів. Проаналізовано базові теоретичні знання соціального педагога та їх зв'язок з медіазнаннями. Представлено базові та специфічні медіазнання соціального педагога, які студенти мають засвоїти в процесі фахової підготовки. Наведено результати дослідження рівня розвитку когнітивного компоненту медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: знання, медіазнання, когнітивний компонент, медіаграмотність.

Скиба М. М. Медиазнания социального педагога

В статье рассмотрена сущность понятия «знание», «медиазнания» и их специфические признаки для социальных педагогов. Проанализированы базовые теоретические знания социального педагога и их связь с медиазнаниями. Представлены базовые и специфические медиазнания социального педагога, которые студенты должны усвоить в процессе профессиональной подготовки. Приведены результаты исследования уровня развития когнитивного компонента медиаграмотности будущих социальных педагогов.

Ключевые слова: знания, медиазнания, когнитивный компонент, медиаграмотность.

Skyba M. M. Social Pedagogue's Knowledge of Media

The article looks into the concept of "knowledge", "knowledge of media" and their specific features for social pedagogues. the basic theoretical

knowledge of social pedagogue and its relationship with knowledge of media were analyzed. Basic and specific social pedagogue's knowledge of media was presented that students have learned during training. The research results of cognitive level of future Social pedagogue'in media literacy component were shown.

Key words: knowledge, knowledge of media, cognitive component, media literacy

Стаття надійшла до редакції 04.03.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – к. п. н., проф. Архипова С. П.

УДК 372.881.1161.12

Н. В. Солодюк

ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Головна мета педагогічної діяльності полягає в спрямуванні навчально-виховного процесу на формування духовного світу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розкриття потенційних можливостей та здібностей кожного студента. Розв'язання цих проблем можливе лише на основі запровадження нових педагогічних технологій, спрямованих на розвиток творчих сил, здібностей та нахилів особистості. Для організації ефективної навчально-виховної роботи викладачеві треба звернутися до застосування інноваційної діяльності.

У системі інтерактивних методів важливе місце посідає метод проектів – «особистісно орієнтований метод навчання, заснований на самостійній діяльності студентів у розробці проблеми й оформленні певним чином практичного результату розробки» [2, с. 299].

Своєрідність функціонування методу проектів вимагає від викладача сформованості стратегічних організаторських умінь. Тактика комунікативної діяльності студентів набуває ознак самостійності, планомірності, передбачає вироблення вмінь узгоджувати окремі дії та процедури міжособистісної діяльності.

Метод проектів виник у 20-х роках минулого століття в США й останнім часом питома вага його використання збільшується в Україні. Ученими визначено загальні умови ефективності застосування методу проектів, етапи і зміст проектної роботи, побудовано типологію навчальних проектів (В. Кіпатрик, О. Полат, О. Пехота, Г. Селевко та ін.).

Мета статті: виокремити особливості формування проектної діяльності студентів.

Для досягнення поставленої мети потрібно розв'язати такі науково-методичні завдання: 1) проаналізувати фахову літературу з проблеми;